

MERKKIPÄIVIÄ

95 vuotta täytti 31.3.92 Dagmar Törnqvist o.s. Junttila Ivalossa. Häntä onnittelee veljenpoika Taisto Paatenelta Karjalan tasavalta.

70 vuotta täytti 25.3.92 Kajaanissa Yrjö Nikoskinen. Hän on syntynyt Salmin Kirkkojoella. Isä oli Karjalan retkikunnassa mukana ollut Vilho Nikoskinen, ent. Vasili Nikolajeff, äiti Salmin Mantsinsaaresta kotoisin ollut Anna Maukku.

Kun Salmin saha joutui taloudellisiin vaikeuksiin, perhe muutti ensin Haapakoskelle, mistä palasi v. 1928 tienoilla Salmiin ja sieltä Suojärvelle. Täällä alkoi myös Yrjön koulunkäynti Välikylän kansakoulussa.

Kesällä 1931 perhe muutti Käkisalmeen, josta muodostuikin pitkäaikainen ja mieluisa asuinpaikka. Se oli vanha, historiallinen kaupunki, missä henkinen karjalaisuus oli säilynyt vahvana. Se oli myös kehittyvä, kaunis kaupunki, jota ympäröi vauras maaseutu.

Jo Suojärvellä Yrjö ehti kuulua sk:n poikaosastoon. Tämä harrastus jatkui Käkisalmessakin. Toinen kiinnostuksen kohde oli partiotointi eräretkineen ja monenlaisine leireineen. Erityisesti on mieleen jäänyt tunnettu Kangassaaren leiri, missä oli osanottajia kaikkialta Suomesta Vaasaa ja Forssaa myöten.

Täytettyään 17 vuotta keväällä 1939 Yrjö siirtyi ns. alokaskomppaniasta suojeluskunnan jäseneksi. Samoihin aikoihin hän aloitti valmistautumisen tulevaan ammattiinsa päästyään asentajaoppilaaksi Käkisalmen sähkölaitokselle. Sitten tuli YH:n aika ja so-

ta. Keväällä 1940 saivat ne vapaaehtoiset, jotka eivät vielä olleet asevelvollisuusiässä lähtenyt siviiliin tai jatkaa asevelvollisuuttaan vapaaehtoisesti Pääskylahdessa. Yrjö valitsi siviiliin, koska halusi auttaa kotiväkeään kotiutumaan uuteen asuinpaikkaan Kemiin; Käkisalmihan oli menetetty.

Jatkosodassa Yrjö palveli osastoissa 6/JR.49, 9/JR.7 ja Ek/1/JR.28, 6. Div. (heinäkuussa 1942) ja edelleen 6/KTR 14, jossa hän toimi vielä Lapin sodassakin aina Ivaloon asti.

Rauhan tultua Yrjö palasi välirauhan aikaiseen työpaikkaansa VTT:lle Jyväskylään, mutta asuntopula pakotti muuttamaan joksikin aikaa Kemiin. Siellä hän oli sähkölaitoksen palveluksessa mm. asennustöissä räjäytetyssä kaupungintalossa sen valmistamiseen saakka.

Vuonna 1946 Yrjö matkusti Kajaaniin tarkoituksenaan käydä siellä vain vihillä ja jatkaa sitten etelään, mutta tosin kävi: Kajaanista löytyi asunto ja työpaikka Kajaani Oy:ssä. Siellä hän nyt viettää eläkepäiviään toimittuaan lähes 30 vuotta tehtaan sähkölaitteiden päivystäjänä.

Karjalaisuus on Yrjölle aina läheinen asia. Hän oli v. 1947 mukana Kajaanin Karjalaiset ry:n perustavassa kokouksessa, on toiminut sen puheenjohtajana ja sihteerinä sekä ollut mukana Karjalan Liiton toiminnassa.

Muukaan yhteiskunnallinen toiminta ei ole vierasta. Vuonna 1951 hän perusti Kajaaniin riippumattoman sähkömiesten ammatillisen osaston sekä toimi SAJ:n Kainuun paikallisjärjestön puheenjohtajana aina liiton lakkauttamiseen saakka. Rintamiamiesten asunto- ja tukiliiton toiminnassa hän oli niinkään mukana aktiivisella panoksella alusta alkaen, ja toimi Rintamiamiesveteraanien Kainuun piirin puheenjohtajana vuoteen 1974 saakka.

Sotilas- ja siviiliansioista Yrjö on palkittu useilla kunniamerkeillä.

Onnittelemme Yrjöä ja mainitsemme, että hän on lähettänyt toimitukseen puolenkymmentä 1930-luvun valokuvaa Käkisalmen Karjalakerhon toiminnasta. Julkaisemme mielenkiintoiset kuvat tuonnempana. — sv

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET

Rovasti Mikael Kasanko

Helsingin ortodoksisen seurakunnan pitkäaikainen kirkkoherra, rovasti Mikael Kasanko kuoli 30.1.92 Heinolan maalaiskunnassa. Hän oli syntynyt 8.11.1907 Stuttgartissa. Isä oli rovasti Aleksanteri Kasanskij, äiti Veera Alvianskij ja vaimo arkipiispa Hermannin tytär. Näin sukuun kuului monen pappissuvun edustajia.

Mikael Kasanko kävi Viipurin venäjänkielisen realilyseon, Sortavalan pappisseminaarin ja opiskeli Viipurin musiikkiopistossa. Papiksi valmistuttuaan 1930 hän toimi kanttorina Viipurissa ja vuosina 1935—45 Sortavalan ortodoksisen seurakunnan esimiehenä.

Helsingin ortodoksisen seurakunnan kirkkoherraksi hänet valittiin v. 1945. Täällä hän toimi eläkkeelle lähtönsä vuoteen 1971 saakka.

Toiminta Helsingissä ei ollut helppoa. Normaalien ortodoksista kirkkokuntaa kohdanneiden vaikeuksien lisäksi täällä oli ylimääräisenä hankaluutena kahden kulttuurin ja kieliryhmän väliset jyrkät erot. Seurakunnan kantaväestö — jäseniä v. 1945 oli 7 254 — muodostui suurimmaksi osaksi emigraanteista ja heidän jälkeläisistä. Uusia jäseniä muutti seurakuntaan paljon; väkiluku v. 1971 oli jo 12 650 henkilöä. Tulijat olivat talonpoikaiskulttuurin edustajia, nuoria siirtokarjalaisia, jotka muuttivat sijoituskunnistaan

Helsingin ympäristöön työn hakuun.

Kantaväestö piti kiinni vanhoista perinteistään, slaavin kielestä ja seurakunnan luottamusmiesten johtopaikoistaan. Mistään niistä ei haluttu sovinnolla luopua.

Uudet seurakuntalaiset olivat suomen kielen suosijoita. He eivät halunneet jäädä pelkiksi veronmaksajiksi, vaan halusivat päästä seurakunnan elimiin päätöksä tekemään. Heillä oli lapsia ja vanhuksia huollettavanaan. Aloitteita paremmasta uskonnon opetuksesta ja nuorten toimintatiloista tehtiin, myös vanhusten asumomahdollisuuksien parantamisesta.

Kirkkoherra joutui "vasaran ja alasimen" väliin. Häneen kohdistuivat paineet, kun vaatimuksia esitettiin ja niitä vastustettiin. Kirkkoheran jokainen sana huolella punnittiin. Haluttiin saada selville, kumpaa kieliryhmää hän kannattaa ja kumpaa vastustaa. Selvää ei koskaan saatu: Mikael Kasanko kannatti aina seurakunnan ja seurakuntalaisten parasta.

Kirkkoheran työn merkitys arvostettiin vasta, kun hän siirtyi eläkkeelle. Lähtiäisjuhlassa kummankin kieliryhmän edustajat lausuvat tunnustuksen sanoja hyvin hoidetusta seurakunnasta ja siitä eteenpäin menosta, mitä rovasti Kasangon johdolla oli tapahtunut.

Seurakuntaa verrattiin laivaan, jonka heikkokuntoisena kirkkoherra oli ottanut v. 1945 vastaan. Se oli merikelpoiseksi kunnostettu ja luovutettiin 1971 seuraajalleen "jäansärkijäksi" kelpaavana. Myös satamien määrää oli lisätty. Aluksi laiva kävi vain Uspenskin ja Kolminaisuuden kirkon satamassa. Nyt jo käytiin Lohjan ja Järvenpään lisäksi monissa nuorten ja vanhuksien kokoontumispaikoissa. K.P.

Opettaja Fina Saarikoski o.s. Maljonen kuoli 26.1.92 Helsingissä. Hän oli syntynyt 6.8.1904 Suistamolla Leppäsyryn kylässä.

Valmistuttuaan opettajaksi Sortavalan seminaarista v. 1926 hän oli virassa ensin Suojärven Varpakylän koulussa 1926—31. Vuonna 1930 hän solmi avioliiton pappiskandidaatti Paavo Saarikosken kanssa, joka sen jälkeen viihittiin diakoniksi ja papiksi.

V:sta 1934 Paavo Saarikoski toimi Kiteleen seurakunnan kirkkoherrana. Fina hoiti Kiteleen kansakoulun opettajan virkaa v:teen 1937 saakka, jolloin aviopuoliso lähti kahdeksi vuodeksi jatkamaan opintoja Romaniaan Cernautin yliopistoon.

Paavo Saarikoski palasi Suomeen 1939 ja ryhtyi hoitamaan Salmin seurakunnan 3. papinvirkaa, kunnes sodan syyttyä karjalaiset joutuivat jättämään kotinsa ja siirtymään kanta-Suomeen.

Opettajan ja pappilan emännän toimien lisäksi Fina Saarikoski tuli tunnetuksi ruohtelijana, kirkollisten lehtien toimittajana. Vv. 1936—39 hän toimitti suosittua lasten joululehteä Lumihuuleta (PHSV). Sotien jälkeen hänet valittiin ensimmäisenä naisena kirkkokunnan äänenkannattajan Aamun Koiton päätoimittajaksi. Lukijat olivat hyvillään, kun lehti sai lisää ihmisläheisyyttä ja naisellista sävyä. Kesällä 1945, kun papit palasivat rintamatehtävistä, Fina luovutti Aamun Koiton toimitustyön pappismunkki Paavaliin hoitoon.

Perhettä kohtasi suuri suru v. 1948, kun Paavo Saarikoski kuoli vaikeaan sairauteen vain 44-vuotiaana. Fina jäi leskeksi ja yksinhuoltajaksi kahden lapsensa Tarjan ja Alervon kanssa. Vuodet 1946—70 hän toimi opettajana Helsingin kaupungin suomenkielisissä kansakouluissa, pisimpään luokanopettajana Mäkelän koulussa.

***

Fina Saarikosken ruumiinsiunaus tapahtui Pyhän Elian kirkossa Helsingissä. Sen toimitti metropoliitta Tiihon avustajinaan pastorit Markku Salminen ja Mitro Repo.

Olga Multamäki o.s. Peilamo kuoli 27.2.92 Jokioissa. Hän oli syntynyt 24.12.1912 Juuassa. Suremaan jäivät puoliso, lapset ja lapsenlapset. — Juuassa kauppiaina toiminut Peilamon suku oli alkuaan Kontokin Pekusjeffeja.

Suureen Menschakovin sukuun kuulunut painijana menestynyt Pekka Mellavuo kuoli 27.1.92 Helsingissä. Pekan koti Suojärven Kaipassa oli se ensimmäinen paikka, johon seuramme kunniapuheenjohtajan Boris Karppelan vanhemmat pakolaisiksi tultuaan asettuivat, ennen kuin rakensivat oman asunnon ja kaupat Suojärven Välikylään.

Pekka Mellavuo oli syntynyt 27.1.1913 Suojärvellä. Hän edusti Suomea Lontoon olympialaisissa ja hänellä oli mm. 15 mitalia SM-kisoista.

Filippus (Ville) Torvinen kuoli Porvoossa 5.1.92. Hän oli syntynyt 20.1.1920 Vuokkiniemessä.

Maija Mäkelä o.s. Niemelä kuoli Kajaanissa 13.2.92. Hän oli syntynyt Uhtualla 22.2.1907 ja tullut Suomeen v. 1921. Isä Konsta Bogdanoff oli Uhtualta; hän katosi tietämättömiin kansannousun aikoina. Äiti Iro Remsujeff jäi Uhtualle, mistä hän on syntynyt.

Muistitiedon mukaan äidin puolelta sukulaisia ovat Hirsot ja isän puolelta Hauriset. — Poismennyt jäi kaipaamaan tytär Aili Haataja.

Jaakko Markarov kuoli 21.11.91 Virsbossa, Ruotsissa. Hän oli syntynyt Itä-Karjalassa 25.3.1912.

ИЛОМАНТИСКИЯ ПЕГОСТА
500-В. ЮХЛА 19-20.7.

ИЛОМАНТИСКИЯ
18.—20.7.92
сеуракуннан жа
Погостан
500-в.juhla
p. 974-21707

Puolen vuosisadan takaa

Tänään 10.3.92 tuli kuluneeksi täsmälleen 50 vuotta siitä, kun vienankarjalainen aseveljeni, vänrikki Pauli Karhusola (syntynyt 18.12.1921) taisteli viimeisen taistelunsa isänmaamme vapauden puolesta kaatuena vierelläni Äänisjärven jäällä Limosaaren (Klimetskinsaaren) itäpuolella 10.3.1942 ollessamme palaamassa Äänisjärven itäpuolella Vodlajoelle tekemältämme partio-orekeltä. Olimme tunteet toisemme vain pari päivää ennen kuin lähdimme, kaikki vapaehtoisiin, 6 upseeria, 17 aliupseeria ja 71 miestä käsittävässä tiedusteluosastossa partio-orekelle. Osaston johtajana oli luutnantti Erkki Englund.

Retkemme kesti noin 2 vuorokautta. Liikkuminen maastossa Äänisjärven itäpuolella oli erittäin vaikeata metsään tehdyn murroksen takia. Osastossamme oli 4 joukkuetta. Pauli oli yksi joukkueenjohtajista, minä eri joukkueeseen kuuluva 24-vuotias kersantti. Retkeltä jäi palaamatta 5 upseeria, 8 aliupseeria ja 26 miestä. Kaatuneita ei niissä olosuhteissa voitu tuoda omalle puolelle, joten Paulikin jäi sinne. Yksi retkeen osallistunut upseeri, kornetti Teppo Hirvi-Kunnas, nimitettiin kaatumisensa jälkeen 20.4.1942 Mannerheim-ristin ritariksi 22-vuotiaana.

Partio-orekkestämme on kerrottu yksityiskohtaisesti seuraavissa julkaisuissa:

- aikakauslehdessä "Kansa taisteli — miehet kertovat" nro 3/1975 s. 79...82 ja nro 4/1975 s. 118...121,
- kirjassa Niilo Lappalainen: Äänisen rannoilla, s. 98...111 (WSOY, 1989),
- kirjassa Juhani Aromäki: Mannerheimin ritarit, s. 94 ja 95 (Karisto, 1985) sekä
- kirjassa Ensio Siilasvuo ym.: Jatkosota. Kronikka, s. 88 (Gummerus, 1991).

Näin jälkeenpäin joutuu ihmettelemään, että siltäkin retkeltä pääsi joku vielä palaamaan. Silloin oli niin paljon tekemistä, että ihmettelyyn ei jäänyt aikaa.

Sankarivainaja-aseveljiä ja toisia partio-orekeläisiä erikoisesti nyt Suomen itsenäisyyden 75. juhlavuotena kunnioituskella muistellen

AARNE LEPO
sotilasmestari evp.

Vuokkiniemen kirkön peruskiveä muuraamaan

Tulevan kesän pruasniekkamatka Vuokkiniemeen lähes tyy. Kiinnostus on ollut niin suuri, että paikat alkavat olla varattuja. Jäljellä saattaa vielä olla peruutuspaikkoja, joita kannattaa kysyä, jos mieli mukaan.

Vuokkiniemen matka alkaa Kuhmosta (3.—7.7.) ja sen hinta on 500 markkaa. Osallistujilta edellytämme, että heillä on vastaanottava perhe Vuokkiniemessä. Lisätietoja jäljellä olevista paikoista saat Heikki Kyyröseltä (puh. 964-388 366).

• Matkaohjelmassa on Lietosuaaren pruasniekka sekä osallistuminen Vuokkiniemen kirkön peruskiven "muuraamiseen". Rakennuspiirustukset on löydetty Petroskoin arkistosta. Mahdollisesti retkeläiset pääsevät mukaan Ristinien ristin pystytystilaisuuteen Pirttilahteen. Aiempi katoksellinen risti, joka on tunnettu I.K. Inhan valokuvasta, tuhottiin 1920-luvulla. Uuden entisenlaisen ristin ovat rakentaneet Volodja Semenov ja

Aleksi Remsujev.

• Seuran "Lapuan alaasto" järjesti Äijäpäivänä (pääsiäisenä) avustusmatkan Vuokkiniemeen. Kaksi kuorma-autolastia lahjoitustavaroita ja viisi talkoomiestä Heikin johdolla tekivät perillä arvokasta rakennus- ja avustustyötä.

• Oulun heimojuhlien yhteydessä seuran naiset kuntonostautuivat jälleen taitavina sriäppijöinä. Myyjäisistä ja arpajaisista kertyi kaunis rahasumma, josta saatiin pesämunna Vuokkiniemen kirkon rakennusrahastoon. Sen tili on: EP-Sp 492130-514929. Suomessa (ja Ruotsissa) elävien vuokkiniemäläisten kunnia-asiana on kartuttaa ja tukea kotipitäjäänsä kirkkohanketta lahjoituksin. Palaamme kirkon rakennussuunnitelmaan tarkemmin KH:n seuraavassa numerossa.

• Jos kenellä olisi kuva Vuokkiniemen kirkosta, pyydämme ottamaan yhteyttä Kyyrös-Heikkiin.